

5. Аналітичне дослідження «Пропозиції до політики щодо конфлікту інтересів народних депутатів України» Я. Юрчишин, У. Полтавець. URL: https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2017/09/Propozicii_Politiki_deklaruvannya_Konfliktu-1.pdf

6. Настанови Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) щодо врегулювання конфлікту інтересів на державній службі. URL: <http://www.guds.gov.ua/document/82561/brief5.pdf;jsessionid=488EFB2778F4B399>

7. Dr. Londa Esadze. Guidelines for Prevention of Conflict of Interest. – 2013. – Serbia

Гурєєв А.В.

курсант,

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

ПРИНЦИП ВИНИ ТА ЙОГО ХАРАКТЕРИСТИКА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ ТА ЗАКОНОДАВСТВІ

Кожна галузь права, включаючи кримінальне право, будується на основі системи правових принципів, основних принципів, що пронизують всю систему норм цієї галузі права та визначають зміст її найважливіших інститутів і норм [6].

Принцип відповідальності лише за вину (принцип вини) є одним з найважливіших принципів кримінального права. Принцип вини визначає як особливості предмета регулювання кримінального права, визнаючи необхідну особливість юридичного факту, що породжує кримінально-правові відносини (вину особи), а також спосіб регулювання кримінального права, встановлення того, що провина особи у вчиненні злочину є необхідною умовою його кримінальної відповідальності. Значення принципу вини полягає в тому, що він є одним із засобів забезпечення демократії, права та гуманізму в кримінальному праві, у сфері кримінальної відповідальності.

Принципи вини в кримінальному праві:

а) особа, яка виявилася невидимою, виявила злочин і не може бути покарана і не буде законно досягнута та встановлена довіреною особою продукцією;

б) з різними, особистими, винними у кримінальних злочинах, що підлягають злочинній діяльності, і він може бути звільнений від того, хто повинен бути в його розпорядженні;

в) будь-яка об'єктивна обставина злочину може впливати на відповідальність суб'єкта – як ознака злочину чи обтяжуючих обставин – лише в тому випадку, якщо вони були охоплені умислом або необережністю винного;

г) розмір кримінальної відповідальності визначається, серед іншого, що супроводжувало вчинення злочину [6, с. 59].

У кримінальному праві посилення та розвиток принципу вини виражається в наступному:

1) при скасуванні певних норм кримінального права, які становили відхід від принципу вини;

2) у законодавчому визначенні цього принципу;

3) у не передбаченні інституту аналогії, що розширював можливості суддівського огляду у визнанні осіб винуватими в здійсненні злочинів;

4) в уточненні законодавчих визначень поняття вини, умислу та необережності;

5) у встановленні положення про те, що підвищення кримінальної відповідальності за наслідок, що є кваліфікуючою обставиною, може мати місце лише за умови, що цей наслідок охоплювався виною особи;

6) в уточненні ознак суб'єктивної сторони цілої низки складів злочинів;

7) у встановленні диференційованої відповідальності за вчинення злочинів залежно від наявності пом'якшуючих чи обтяжуючих обставин, у перегляді окремих кримінально-правових санкцій [6, с. 59-60].

Принцип вини (винна відповідальність). У міжнародно-правових та конституційних положеннях він формулюється як принцип невинуватості. Так, у ч. 2 ст. 14 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права зазначається, що: «Кожен, обвинувачений у вчиненні кримінального правопорушення, має право вважатись винним до тих пір, поки його не визнають винним згідно із законом». У ч. 2 ст. 6 Європейської конвенції про захист

прав людини і основоположних свобод проголошує: «Кожен, обвинувачений у вчиненні кримінального правопорушення, вважається невинуватим до тих пір, поки його закон не визнає винним».

Принцип провини є універсальним за своєю природою, знаходить своє місце у всіх системах кримінальної юстиції і означає, що людина кримінально відповідальна лише за ті суспільно небезпечні діяння (бездіяльність) та суспільно небезпечні наслідки, за які вона встановлена. Таким чином, кримінальна відповідальність виключається за невинну шкоду. У кількох країнах (Литва, Польща, Словенія, Хорватія тощо) принцип вини, серед інших, безпосередньо закріплені у кримінальному законодавстві. Так, згідно з пунктом 1 статті 46 Кримінального кодексу Німеччини вина є підставою для винесення вироку [10].

Однак у багатьох країнах законодавці не вважають за необхідне включати до кримінальних кодексів принцип вини як галузевий принцип, виходячи з того, що вони вважають це конституційним.

Таким чином, можна сказати таке: вина є найважливішим та обов'язковим принципом в кримінальному праві та законодавстві, оскільки має великий вплив на особу. Принцип вини є одним із методів забезпечення законності в кримінальному праві, у сфері застосування кримінальної відповідальності. Звідси, принцип вини є підставою кримінальної відповідальності (ст. 2 КК).

Список використаних джерел:

1. Пушкар О.А. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=nvuzhpr_2016_36\(2\)_25](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=nvuzhpr_2016_36(2)_25) (дата звернення: 23.03.2020).
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 23.03.2020).
3. Збірник Постанов Пленуму Верховного Суду України. К., 2000. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/13445/1/Zbimuk_Postanov_2010.pdf (дата звернення: 23.03.2020).

4. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / За редакцією М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. Київ, 2001. URL: https://dakor.kiev.ua/wp-content/uploads/%D0%9D%D0%9F%D0%9A-%D0%9A%D0%9A_%D0%A5%D0%B0%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BD%D1%8E%D0%BA_11_sayt.pdf (дата звернення: 25.03.2020).

5. Кримінальне право України. Загальна частина / За ред. професорів М.І. Бажанова, В.В. Сташиса, В.Я. Тація. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI-2010/UgolovPravoOsob.pdf (дата звернення: 26.03.2020).

6. Вереша Р.В. Принцип вини у Кримінальному праві. 2015. С. 59-60. URL: vaau_2015_12_3_9.pdf (дата звернення: 24.03.2020).

7. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. 10-ге вид., переробл. і допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. URL: <https://dakor.kiev.ua/wp-content/uploads/naukovo-praktychnyj-komentar-kryminalnoho-kodeksu-ukrainy.pdf> (дата звернення: 24.03.2020).

8. Ємельянов В.П. Кримінальне право України: Загальна частина. Основні питання вчення про злочин : наук.-практ. посібник. Харків : Право, 2018. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1171/Kryminalne%20pravo%20Ukrainy_Zahalna%20chastyna_Osnovni%20pytannia%20vchennia%20pro%20zlochyn_nauk-prakt%20posib_Yemelianov%20V%20P_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 26.03.2020).

9. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-е вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2015.

10. Збірник тез Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 24 травня 2019 року). URL: http://univer.km.ua/doc/ZBIRNIK_TEZ_KhUUP.pdf (дата звернення: 25.03.2020).

11. Практикум з кримінального права України (Загальна частина): Навчальний посібник / за заг. ред. д.ю.н., доц. В.В. Шаблістого. Дніпро : Дніпр. держ. ун-т внутр. справ; 2017. URL: <http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/1338/1/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D1%83%D0%BC.pdf> (дата звернення: 23.03.2020).